از «ماشه داخلی» بیشتر نگرانیم

با اعلام رسمی رییس جمهوری فرانسه و اولتیماتوم وزیر خارجه آلمان می‌توان با قاطعیت گفت ایران در آستانه اجرای مکانیسم ماشه و برجام در آستانه خاتمه رسمی قرار گرفته است. برجام معاهده‌ای است که ۱۰ سال پس از تولدش، مرگ آن اعلام می‌شود. هر چند برجام در سال ۹۷ و با خروج رسمی ایالات متحده و تحریم‌های گسترده اقتصادی ایران، در کما قرار گرفته بود اما سه کشور اروپایی تصمیم‌گرفتند پس از یک دهه درنهایت ماشه را به سمت آن بچکانند و آن را به خاک بسپارند.

هر چند تحقیقات تاکنون نشان می‌دهند اجرای مکانیسم ماشه به معنای دو یا چند برابر شدن فشارهای موجود نیست زیرا تحریمهای شورای امنیت برعکس تحریم‌های ثانویه ایالات متحده، تمرکزش به جای اقتصاد ایران، بر اشاعه برنامه اتمی و تسلیحاتی ایران است. در واقع هدف تحریم‌های آمریکا ورشکستگی اقتصاد ایران و هدف تحریم‌های شورای امنیت توقف برنامه هسته‌ای و تسلیحات ایران است. پس این تحریم‌ها علی‌الاصول نمی‌توانند فشارهای مستقیم بیشتری بر اقتصاد ایران وارد کنند.

با این حال تنها انتشار خبر اجرای مکانیسم ماشه کافی بود که هم نرخ طلا در بازارهای داخلی رکورد بزند و هم نرخ دلار. دلار که پس از آغاز مذاکرات غیرمستقیم در فروردین ماه هرگز به نرخ بیش از ۱۰۰ هزار تومانی نرسیده بود و حتی پس از پایان جنگ ۱۲ روزه هم نرخ آن به نظر کنترل شده می‌آمد به بیش از ۱۰۷ هزار تومان رسیده است. این در حالی است که گزارشهای رسمی مختلف از افزایش نرخ تورم و رسیدن آن به نرخی بیش از ۴۰ درصد هم حکایت می‌کنند.

حسین صمصامی، نماینده مجلس و عضو کمیسیون اقتصادی گفت: از بعد اقتصادی، پس ازجنگ ۱۲ روزه و در آستانه اجرای مکانیسم ماشه از سوی کشور اروپایی، هیچ برنامه‌ای برای اداره کشور وجود ندارد. این در حالی است که انتظار می‌رفت در این روزها، برنامه‌های مشخصی برای اداره بهینه کشور در روزهای دشوارتر آینده آماده شود.

او درباره اینکه دولت هم برنامه‌ای برای اداره امور در روزهای آینده ندارد، گفت: انصافا دولت به ما اعلام کرده که یک برنامه ویژه اقتصادی دارد که اهداف آن کنترل تورم، حفظ معیشت مردم و رونق کسب و کارها است اما این برنامه هنوز به مجلس ارائه نشده است. با این همه من بعید می‌دانم این برنامه هم بتواند کشور را به بهترین شکل آماده روزهای آینده کند و لازم است تلاش‌ها هم در دولت و هم در مجلس افزایش یابد.

نیاز کشور، چه برنامه‌ای است؟

صمصامی پاسخ داد: واقعیت این است که ما امروز کشورمان در یک وضعیت جنگی قرار دارد اما اقتصاد ما وضعیت جنگی به خود نگرفته است.حتی درزمینه سیاستگذاری هم همچنان نوع سیاستگذاری بودجه‌ای و اقتصادی،سیاستگذاری روزهای عادی و نرمال است،نه سیاستگذاری عصر جنگ واقعیت این است ما در زمان جنگ۱۲ روزه یکی از نقاط ضعف‌مان نداشتن آرایش جنگی در اقتصاد و مشکلات این حوزه هم بود.

او برای توضیح نگاه خودش به اجرای اسنپ بک اشاره کرد و گفت: پیش از آنکه هر اتفاقی بیافتد نرخ ارز در بازار به اوج می‌رسد و بورس دچار ریزش می‌شود. این در حالی است که به نظر نمی‌رسد اجرای اسنپ بک فشارها بر کشور را ناگهان چند برابر کند و در عمل من فکر نمی‌کنم فشار زیادی به اقتصاد وارد کند. حال آنکه انفعال یا اتخاذ سیاستهای اشتباه می‌تواند زمینه ایجاد بحرانهایی بزرگتر را فراهم کند.

اجرای «ماشه» چه اثری بر اقتصاد خواهد گذشت؟

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس گفت: اجرای اسنپ بک به معنای بازگشت تحریم‌های شورای امنیت است. این تحریم‌ها به طور خاص مانند تحریم‌های ایالات متحده نیستند که اقتصاد ما را نشانه بگیرند. در تحریم‌های امریکا مشاهده کردیم که فروش نفت یا محصولات پتروشیمی هدف قرار گرفته شدند و درآمدهای ارزی ما را دچار مشکل کرد. تحریم‌های شورای امنیت اما از جنس دیگری هستند.

او ادامه داد: تحریم‌های شورای امنیت به طور خاص برنامه اتمی و تسلیحاتی ایران را نشانه گرفته و محدودیتهایی که اعمال می‌شود هم در همین چارچوب است. این میان ما در هر دو حوزه هسته‌ای و تسلیحاتی به خودکفایی رسیدیم و اعمال تحریم در این بخش‌ها حتی نمی‌تواند تاثیر چندانی بر توان دفاعی ما هم نخواهد گذاشت چه برسد بر اقتصاد.

در همین رابطه مرکز پژوهشهای مجلس به انتشار گزارشی در مورد اجرای مکانیسم ماشه پرداخت. بر این اساس تحلیل‌گران مرکز پژوهشهای مجلس معتقدند مخاطرات اقتصادی این رخداد، «نه چندان قابل توجه و قابل مدیریت» است.در این گزارش آمده است که میان تحریم‌های هدفمند شورای امنیت و تحریم‌های جامع ثانویه آمریکا، واقعیت غیرقابل چشم‌پوشی است. تحریم‌های سازمان ملل از اساس «اشاعه محور» و بر محدود سازی برنامه‌های هسته‌ای و موشکی از طریق ممنوعیت‌های تسلیحاتی، مسدودسازی دارایی نهادهای مشخص و کنترل صادرات اقلام با کاربرد دوگانه متمرکز شده است.

در مقابل تحریم‌های ثانویه آمریکا «اقتصادمحور» بوده و با هدف قرار دادن بخش‌های حیاتی اقتصاد ایران مانند نفت و بانکداری، به‌دنبال فلج کردن اقتصاد کشور بوده و هست. بنابراین، فعال‌سازی ماشه به‌خودی خود، رژیم تحریم جدیدتر و شدیدتر از فشارهای اقتصادی فعلی ایجاد نمی‌کند.

چه چیزی نرخ هر دلار امریکا دوباره به بیش از ۱۰۰ هزار تومان رساند؟

صمصامی توضیح داد: اینها محصول انتظارات تورمی است که در جامعه شکل گرفته. البته گروههای خاص هم در بازار آزاد غیررسمی ارز این نوسانات حداکثر بهره را می‌برند و در این روزها حتما دوباره جیب های خود را از این سودهای بادآورده پر کرده‌اند. به باور من این گروهها حتما مترصد هر خبری هستند تا آن را بزرگ کنند و از این راه زمینه نوسان و سودجویی خودشان را فراهم کنند.

او ادامه داد: این را نباید به معنی بدون تقصیر بودن دولت در نظر گرفت. زیرا بارها این اتفاق در کشور ما افتاده و از دستگاه اجرایی انتظار می‌رسد تا با اقدامات و ابزارهایی که دارند انتظارات عمومی را کنترل و مدیریت کنند. آنها توانستند با توقف معامله ارز در اوج جنگ ۱۲ روزه نرخ ارز را کنترل کنند و اگر اراده داشته باشند می‌توانستند پس از جنگ هم به کنترل بازار دست بزنند.

عضو هیات علمی دانشگاه بهشتی دو اقدام را بر افزایش نرخ ارز موثر دانست و تصریح کرد: وقتی بانک مرکزی اقدام به حراج سکه می‌کند، قیمت‌گذاری سکه‌هایش براساس نرخ دلار ۹۷ هزار تومانی است. این قیمت یک سیگنال مشخص به بازار ارز آزاد و غیررسمی می‌دهد که پایه نرخ دلار رو به افزایش است و آنها هم بر اساس همین سیگنال قیمتهای خود را بالا می‌برند.

وی در مثال [illegible] درآمد حاصل از صادرات قیر به داخل گفت: صادرکننده قیر، به جای ارز، طلا وارد می‌کند و طلای وارداتی با دلار ۱۲۰ هزار تومانی در داخل می‌فروشد. این در حالی است که آنها در تالار دوم اگر ارز خود را تهیه کنند، هر دلار را ۹۵ هزار تومان می‌خرند و اگر از تالار اول خرید کنند هر دلار برای آنها ۷۰ هزار تومان حساب می‌شود. از این اقدام سفته بازارانه، در هر دلار ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان نصیب صادرکننده قیر می‌شود. در واقع ما در حالی که صادرات می‌کنیم به جای تقویت منابع ارزی داخلی، زمینه گرانی نرخ ارز فراهم می‌کنیم.به باور این نماینده مجلس چنین شکل سیاستگذاری امکان خروج کشور از مشکلات را ندارد و باید مدل سیاستگذاری در کشور تغییرات اساسی کند.

سیاست ارزی نیازمند کدام اصلاحات است؟

عضو هیات علمی دانشگاه بهشتی توضیح داد: باید تالار دوم بسته شود و به صادرکنندگان اولتیماتوم بدهند که دست از سودجویی از طریق دلالی ارز بردارند. تالار دوم یعنی صادرکننده اگر نخواست دلارش را با نرخ مصوب ۷۰ هزار تومانی بفروشد، می‌تواند آن را ۸۵ تا ۹۰ هزار تومان بفروشد. در واقع تالار دوم به جای اینکه به تنبیه صادرکننده‌ای که ارز خود را وارد نکرده بپردازد، به تشویق آنها می‌پردازد.

او گفت: این اقدامات سیگنال گرانی را به بازار می‌دهد چرا که نشان می‌دهد دولت حاضر است به طمعکاری عده‌ای صاحب دلار تن دهد و نرخ ارز رسمی کشور را تغییر دهد. کاری که در دوره آقای همتی بارها تکرار شد و نهایتا نرخ هر دلار را به شدت افزایش داد. باید به این اقدامات در حوزه ارزی خاتمه داده شود و کسی نتواند برای سودجویی قیمت ارز و در واقع ارزش پول ملی ما را بالا و پایین کند.

چه بخشی پاشنه آشیل اقتصاد ما می‌شود؟

صمصامی تاکید کرد: من فکر می‌کنم مدل و الگوی سیاستگذاری در داخل و خود تحریمی‌های داخلی به مراتب نقش بیشتری در ایجاد بحرانهای فعلی داشتند تا تحریم‌های غرب و امریکا. همانطوری که توضیح دادم، منابع ارزی کشور ما به جای اینکه صرف توسعه و پیشرفت کشور شود، شده زمینه گسترش سفته بازی و تضعیف پایه‌های تولید و صنعت داخلی. این کار را ایالات متحده به ما یاد نداده بلکه خودمان انتخاب کردیم.

این نماینده مجلس هشدار داد: من بیش از آنکه نگران چکاندن ماشه از سوی سه کشور اروپایی باشم، نگران ماشه‌هایی هستم که در داخل کشور با سیاستگذاری غلط، خودمان به سمت قلب و مغز تولید کشورمان می‌چکانیم. من بیش از اقدامات خصمانه دشمن، نگران سودجویان و سفته‌بازان داخلی هستم، نگران طمع ناتمام صاحبان ثروت هستم که معیشت مردم و توان تولیدی را به یغما ببرند. عمیقا باور دارم توان تخریب در داخل به مراتب بیش از توان تخریبی است که در اختیار دشمنان مان قرار دارد.

غربی‌ها می‌خواهند ملت ما را بترسانند

PDF Compressor Free Version

[illegible] و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو درباره فعال شدن مکانیسم ماشه گفت: باید از سازمان ملل پرسید چرا قانونی را که خودتان نوشته‌اید اجرا نمی‌کنید زیرا هنگامی که آنها آمدند توافق برجام را نقض کردند و رئیس‌جمهور خبیث آمریکا آن را پاره کرد، تعهدات خود را انجام ندادند و اروپا هم نتوانست و یا نخواست به تعهدات خود عمل کند و باید پرسید آیا اصلاً وجه قانونی دارد که آنها از دل آن اسنپ‌بک را بیرون بکشند که حالا درباره آن رای‌گیری کنند؟ لذا معلوم است که بی‌قانونی در دنیا توسط آنها حاکم است.

نماینده مردم تهران، ری، اسلامشهر، شمیرانات و پردیس در مجلس اظهار کرد: آنها اسنپ‌بک را مطرح کردند و می‌خواهند ملت ما را بترسانند؛ در صورتی که باید گفت آیا واقعاً این موضوع می‌تواند اقتصاد ما را زیر و رو کند؟، که باید گفت خیر چون هرچه تحریم بوده توسط آمریکا و اروپا اعمال شده و چیزی باقی نمانده که حالا شورای امنیت سازمان ملل بیاید و بخواهد تحریم‌ها را اجرا کند و ما را بیشتر از این تحریم کند.

این نماینده مجلس بیان کرد: آنها می‌خواهند بگویند از طریق دریا مانع صادرات نفت ما می‌شوند البته قبلا اقدام کردند و ما هم بلافاصله جلوی آنها را گرفتیم و متقابلا عکس‌العمل نشان دادیم و آنها را از اقدام خود پشیمان کردیم چون وقتی آمدند به کشتی ما آسیب برسانند، ما نیز مقابله‌به‌مثل کردیم بنابراین آن‌ها هستند که می‌ترسند البته در نهایت می‌گویند ممکن است که جنگ اتفاق بیفتد، اما مگر در همین ۱۲ روز مرتکب جنایت نشدند و دیدند که ما چگونه پاسخ دادیم.

کوثری تاکید کرد: ما به هیچ‌وجه خواهان جنگ نیستیم، اما از سرزمینمان و مردم کشورمان دفاع می‌کنیم.

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس تصریح کرد: آنها اگر عرضه داشتند اسرایشان را از دست حماس نجات می‌دادند و یا تونل‌هایی که در همان محدوده ۳۶۰ کیلومترمربعی غزه در اختیار حماس است را می‌گرفتند، اما نتوانستند بگیرند.

کوثری درباره تکلیف قراردادی که ما با گروسی مدیرکل آژانس انرژی اتمی در قاهره امضا کردیم، گفت: به این قرارداد عمل نخواهد شد به‌دلیل اینکه آقای عراقچی در کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس گفت اگر آنها بخواهند اسنپ‌بک را عملیاتی کنند به هیچ‌وجه آن مواردی که توافق کردیم، عملیاتی نمی‌شود.

عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس درباره خروج از NPT گفت: مجلس فردا بر روی این موضوع بحث خواهد کرد و آن را تعیین‌تکلیف می‌کند.

این نماینده مجلس در پاسخ به سوالی مبنی براینکه آیا خروج ما از NPT قطعی است؟، بیان کرد: اگر ضرورت داشته باشد مجلس این کار را انجام خواهد داد.

نماینده مردم تهران، ری، اسلامشهر، شمیرانات و پردیس در مجلس در پاسخ به این سوال که آیا با توجه به فعال شدن اسنپ‌بک هنوز مجلس برای خروج از NPT به یقین نرسیده است؟، تصریح کرد: مجلس تا حد زیادی به این نتیجه رسیده، اما بالاخره باید جوانب مختلف بررسی شود.

کوثری در پاسخ به این سوال که آیا خروج از NPT به معنای حرکت به سمت ساخت بمب هسته‌ای نیست؟، تصریح کرد: نه به این معنا نیست و این موضوع بعداً به‌صورت جداگانه بررسی خواهد شد و ما می‌توانیم آن را در دستورکار داشته باشیم.

تندروهایی که از بازگشت تحریم‌ها خوشحالند

اروپا در ۱۰ سال گذشته نه تنها به تعهداتش در برجام عمل نکرد بلکه برای حفظ برجام نیز اراده ای نشان نداد و در ماه های اخیر نیز قصد داشت با دست گذاشتن روی موضوع اسنپ بک از ایران باج‌گیری کند که مقامات تهران به این جمع بندی رسیدند اروپایی ها در سطحی نیستند که حتی طرف صحبت قرار بگیرند. بدون شک این تصمیم حمایت عمومی را در ایران پشت خود دارد اما آنچه بعد از بازگشت تحریم ها جای حیرت و شگفتی داشت، شادی و پایکوبی کسانی است که باعث و بانی این قطعنامه های تحریمی سازمان ملل شدند.

بعد از فعالسازی اسنپ بک، سعید جلیلی به جای عذرخواهی از بی کفایتی‌های مذاکراتی خود که ۵ قطعنامه سازمان ملل را به ملت و کشور تحمیل کرد، در توئیتی نوشت «افتخار می کنیم در دوره ما توافقی امضا نشد که اگر طرف مقابل آن را نقض کرد، ایران حتی نتواند شکایت کند» یا اخوی‌اش در صدا و سیما طوری جشن و پایکوبی راه انداخته که گویی «عروسی پسرش است».

محمد مهاجری درباره علت شادی و شعف تندروها از بازگشت تحریم های ضدایرانی سازمان ملل گفت: خوشحالی آنها دلیل بسیار ساده ای دارد کافی است به این سئوال پاسخ دهیم که چه کسانی از تحریم نان می خورند؟ پاسخ روشن است «کاسبان تحریم». فعالسازی اسنپ بک و بازگشت تحریم ها، جشن کاسبان تحریم است.

وی افزود: کاسبان تحریم دو گروه اند. در جلوی پرده افرادی‌اند که ظاهری سیاسی–مذهبی دارند و از تحریم استقبال می کنند با این شعار که کشور مستقل می شود و می توان با راهکارهایی تحریم ها را دور زد؛ اینها عروسک دست گروه اقتصادی کاسبان تحریم هستند که در پشت پرده پنهان شده اند. گروه دوم از تحریم ها منافع کلان اقتصادی می برند.

این تحلیلگر مسائل سیاسی اظهار کرد: در طول ۱۰ سال گذشته مخالفان برجام حتی یک سطر راه پیشنهادی عملیاتی برای رهایی از بن بست تحریم ها ننوشته اند. حالا اینکه این افراد موفقیت خود را در شکست دیگران می بینند، اوج رذالت است. پیش از برجام تجربیات تلخی داشتیم، آن روزها تأمین شیرخشک برای نوزادان و داروها برای بیماران خاص با سختی وارد می شدند و صنایع کشور قفل بود. حالا دوباره با همان شرایط مواجه هستیم، در این میان رقص خوشحالی و کف زدن برخی برای بازگشت تحریم ها اوج رذالت است.

وی ادامه داد: تعجب نکنیم که کاسبان تحریم کارناوال شادی در خیابان ها راه بیندازند و از برخی زنان بدحجاب هم برای شرکت در این خوشحالی دعوت کنند تا توجیهی باشد برای ابتذالات خودشان.این فعال مطبوعاتی یادآور شد: این آقایان تندرو امروز توقع دارند که مدال افتخار بر سینه شان نصب شود. البته این طفلک ها اگر ۲ ریال از موضوع بازگشت تحریم ها منتفع می شدند، ناراحت نبودم اما این بدبخت‌ها دارند حلیم یک عده افراد زالو را هم می زنند. به زندگی این افراد تندرو نگاه کنیم می بینیم به لحاظ اقتصادی، فرهنگی و سیاسی بدبخت هستند هیچ چیزی از واقعیت ها نمی فهمند.

وی افزود: مطمئنا روزی مشکلات تحریم گریبان همین تندروها را هم خواهد گرفت و می بینند چه طور اقوام و بستگان شان به دلیل تعطیلی کارخانه ها بیکار می شوند یا به دلیل عدم دسترسی به دارو جان خودشان را از دست می دهند بنابراین من نمی دانم امروز آنها برای چه خوشحالند.

بازگشت ایران به میز مذاکره به سادگی رخ نخواهد داد

وضعیت دیپلماتیک پیچیده‌تر از هر زمان شده است و حالا تحریم‌های شورای امنیت که به واسطه انعقاد برجام معلق شده بود، بازگشته است و قطعنامه پیشنهادی چین و روسیه مبنی بر ادامه تعلیق تحریم‌ها نیز در شورای امنیت سازمان ملل رأی نیاورد.

محمدحسن آصفری، درباره شرایط کنونی گفت: «واقعیت این است که شرایط کنونی نشان‌دهنده نقض حقوق بین‌الملل توسط شورای امنیت سازمان ملل است؛ امری که باعث بی‌اعتمادی گسترده دولت‌ها به سازمان ملل و شورای امنیت شده است. جمهوری اسلامی ایران به تمامی تعهدات خود در برجام عمل کرده است، در حالی که کشورهای غربی این توافق را نقض کردند و اکنون نیز قطعنامه‌های پیش از برجام را فعال کرده‌اند.

لازم به ذکر است که در تمام این سال‌ها، این کشورها هیچ تحریمی را لغو نکرده بودند تا بتوانند اکنون آن را بازگردانند. رفتارهای آنها صرفا موجب بی‌اعتمادی ملت‌های منطقه و جهان نسبت به چند کشور تصمیم‌گیرنده غربی شده است. نگاه شورای امنیت و آژانس در طول این سال‌ها، و به ویژه در شرایط کنونی، کاملاً سیاسی بوده و بر اساس اصول بین‌المللی نبوده است». «اروپایی‌ها نمی‌توانند مانع فعالیت‌های اقتصادی ایران و فروش نفت کشور شوند. امروز نیز راهکارهایی برای فروش نفت خواهیم داشت و مکانیزم ماشه باعث نخواهد شد که ایران از حقوق مسلم خود صرف‌نظر کند.

اگر کشورهای غربی اقدام نظامی علیه ایران انجام دهند یا مانع فروش نفت کشور در آب‌های بین‌المللی شوند، جمهوری اسلامی ایران قطعا اقدام متقابل خواهد کرد و اجازه نخواهد داد که مبادلات اقتصادی در آب‌های آزاد به‌راحتی انجام شود.

در جلسه غیرعلنی مجلس چه گذشت؟

رئیس مجلس اظهار داشت: در جلسه غیر علنی موضوعات مهمی در مورد معیشت مردم، کالابرگ، مسائل اقتصادی و چالش‌های جدی مردم مطرح و بحث مفصلی شد. تصمیمات مهمی در جلسه غیرعلنی گرفته شد.مجلس از ساعت ۸ تا حدود ۸:۴۰ صبح به صورت علنی تشکیل شد و رئیس مجلس نطق پیش از دستور خود را مطرح کرد.

سپس جلسه برای بررسی اتفاقات اخیر به صورت غیرعلنی تشکیل و از دقایق دیگر مجلس جلسه علنی شد.محمدباقر قالیباف رئیس مجلس در توضیح جلسه غیرعلنی گفت: در جلسه غیر علنی موضوعات مهمی در مورد معیشت مردم، کالابرگ، مسائل اقتصادی و چالش‌های جدی مردم مطرح و بحث مفصلی شد.

وی ادامه داد: در این جلسه تصمیمات مهمی گرفته شد؛ انشاءالله که آثار آن در اقدامات مجلس و دولت موثر باشد.

هاشم خنفری، نماینده مجلس از بررسی خروج از NPT در جلسه غیرعلنی مجلس خبر داد و گفت: البته خیلی تصمیم جدی گرفته نشد و موضوعات در حد بررسی و اعلام نقطه نظرات نمایندگان است.هاشم خنفری درباره جلسه غیرعلنی امروز گفت: این جلسه بیشتر برای همفکری و بررسی مسائل و تحولات منطقه بود. این نماینده مجلس ادامه داد: دستور جلسه خاصی نبود، همه موضوعات بررسی می‌شود.وی در پاسخ به اینکه آیا خروج از NPT هم در جلسه غیرعلنی بررسی شد، بیان کرد: همه موضوعات بررسی شد، خروج از NPT و فعال کردن مکانیزم ماشه هم بررسی شد اما الان خیلی تصمیم جدی گرفته نشد و موضوعات در حد بررسی و اعلام نقطه نظرات نمایندگان است.